

Audžuģimenes statusa iegūšana - varbūt tieši Tu vari palīdzēt

Katrs bērns ienāk šajā pasaulē kā divu cilvēku mīlestības auglis. Pēc bērniņa piedzimšanas tā vecāki uzņemas par viņu rūpes, sniedz viņam visu labāko, ko paši ir saņēmuši no dzīves - savu mīlestību, gādību, pieredzi un zināšanas, nodrošina viņa izglītošanu un audzināšanu, sagatavo bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Tā ir dabiska lietu kārtība. Taču daļa bērniņu izrādās saviem vecākiem nevajadzīgi un traucējoši. Šos bērnus aprūpē valsts un pašvaldības, taču mīlestību un rūpes tādā apmērā, kā to var dot ģimene, šie bērni nesaņem. Pēdējā laikā šai situācijai ir pievērsta ļoti liela sabiedrības uzmanība tāpēc, ka arī šiem bērniem jārod iespēja uzaugt ģimenē un saņemt visu viņiem pienākošos mīlestību un labestību. Šim mērķim paredzēta ārpusģimenes aprūpe, lai radītu bez vecāku gādības palikušam bērnam aizsardzības sajūtu, nodrošinātu apstākļus viņa attīstībai un labklājībai. Viena no šīm aprūpes alternatīvajām formām ir audžuģimene, kas savā būtībā vērtējama kā īslaicīga aprūpe, kur bez vecāku gādības palikušajam bērnam tiek nodrošināta aprūpe ģimenē līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties pie saviem bioloģiskajiem vecākiem vai tiek nodibināta aizbildnība vai bērns tiek adoptēts.

Pārgaujas novadā šobrīd audžuģimenes pienākumus nav uzņēmusies neviena ģimene. Neviens mūsu novada bērns neuzturas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Tomēr situācija var mainīties. Tādēļ bāriņtiesa vēršas pie ģimenēm ar lūgumu izvērtēt savas iespējas un pieņemt lēmumu iegūt audžuģimenes statusu, lai palīdzētu kādam bērnam uzaugt ģimenē, lai jūsu mājas uz laiku kļūst par mājām kādam skumjam, nomāktam un bez mīlestības palikušam bērnam.

Kā kļūt par audžuģimeni? Lai laulātos (personu), no kuriem vismaz viens ir vecumā no 25 līdz 60 gadiem, atzītu par piemērotiem audžuģimenes pienākumu veikšanai, laulātie (persona) deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesā uzrādot personu apliecinošu dokumentu, iesniedz iesniegumu, atzinumu par laulāto (personas) veselības stāvokli no ģimenes ārsta, kura veselības aprūpē atrodas vismaz 6 mēnešus, psihiatra un narkologa atzinumus par laulāto (personas) veselības stāvokli.

Bāriņtiesa dokumentus izvērtē, pārbauda laulāto (personas) dzīves apstākļus, izvērtē laulāto (personas) motivāciju kļūt par audžuģimeni, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības, spējas pienācīgi aprūpēt bērnu, noskaidro ģimenes materiālo stāvokli, pieprasa informāciju par Sodū reģistrā iekļautajām ziņām par laulātajiem (personu), nosūta laulātos (personu) pie psihologa, kurš sniedz atzinumu par laulāto (personas) piemērotību audžuģimenes pienākumu veikšanai.

Bāriņtiesa lemj par laulāto (personas) piemērotību audžuģimenes pienākumu veikšanai laulātie (persona) apgūst audžuģimenes mācību programmu un saņem apliecību par audžuģimenes mācību programmas apguvi. Savukārt, bāriņtiesa veic pārrunas ar laulātajiem (personu), lai konstatētu laulāto (personas) gribu un gatavību audžuģimenes pienākumu izpildei un pieņem lēmumu par audžuģimenes statusa piešķiršanu.

Audžuģimenes statusa piešķiršanai ir noteikti arī ierobežojumi, ja vienam no laulātajiem (personai) pārtrauktas vai atņemtas bērna aizgādības tiesības vai tiesa ir piemērojusi Krimināllikumā noteiktos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus par nepieskaitāmības stāvoklī izdarītu Krimināllikumā paredzētu noziedzīgu nodarījumu, ja kāds no laulātajiem (persona) pārkāpis bērna tiesību aizsardzību reglamentējošos normatīvos aktus vai sodīts par noziedzīgiem nodarījumiem.

Audžuģimene atkarībā no tajā ievietoto bērnu skaita un uzturēšanās ilguma saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu veikšanu, no pašvaldības budžeta līdzekļiem - pabalstu bērna uzturam, kā arī pabalstu apģērba un mīkstā inventāra iegādei.

Kas attiecas uz **atlīdzības apmēru**, tad līdz 31.12.2017. atlīdzības apmērs bija noteikts EUR 113,83 mēnesī, neatkarīgi no audžuģimenē audzināmo bērnu skaita. Sākot ar šī gada 1. janvāri ieviesta virkne izmaiņu attiecībā uz audžuģimeņu pienākumu novērtējumu.

No 01.01.2018. atlīdzības par audžuģimenes pienākumu pildīšanu apmērs ir atkarīgs

no audžubērnu skaita audžuģimenē: par vienu audžuģimenē ievietoto bērnu EUR 171,00 mēnesī; ja audžuģimenē ir ievietoti 2 bērni – EUR 222,30 mēnesī; ja trīs un vairāk bērnu – EUR 273,60 mēnesī.

No 01.01.2018. ir izmaiņas arī saistībā ar audžuģimeņu sociālajām garantijām. Par audžuvecāku, kurš saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu un nav sociāli apdrošināta persona (piemēram, nav darba ņēmējs vai pašnodarbinātais), tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu.

Pavisam no jauna, sākot ar 01.07.2018., Latvijā paredzēts, kā specializētās audžuģimenes, ieviest **krīzes audžuģimenes**, kurām jāuzņem bērns jebkurā diennakts laikā:

- 1) zīdaiņu audžuģimenes, kuru ieviešana mazinātu bērnu līdz 3 gadu vecumam atrašanos institucionālā aprūpē;
- 2) bērniem ar funkcionāliem traucējumiem;
- 3) bērniem, kuri cietuši no smagas vardarbības.

Specializētajām audžuģimenēm tiks noteikts atšķirīgs atalgojums, un arī par šīm audžuģimenēm tiks veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Mēs lepojamies ar ikvienu novada iedzīvotāju, kas popularizē labo un pozitīvo veikumu novada interesēs, kas sapņo un īsteno savus sapņus, kas nesūdzas, bet cīnās. Tieši šos es vēlos uzrunāt.

Ja vien Tu esi aizdomājies un pārdzīvo par kādu radio raidījumā dzirdēto vai televīzijas sižetā redzēto bērnu, kurš nonācis neapskaužamā situācijā, iespējams, ka Tev ir sapnis palīdzēt viņam, ka Tevī mīt tik daudz spēka, ka esi spējīgs pasmaidīt jebkurās dzīves situācijās un dalīties ar šo smaidu. Tas neko nemaksā, bet dara tik daudz - ilgst vienu mirkli, bet atmiņas par to var saglabāties visu mūžu. Uzdrīksties un pārvērt sapni īstenībā! Tu vari šim bērnam drūmo dzīvi padarīt gaišāku, viņu pašu – priecīgu un laimīgu! Iespējams, ka šis bērns padarīs laimīgāku arī Tevi, dzīvesvietas pelēcīgo istabu atdzīvinās. Ja TEVĪ mīt vēlmes pievienot sev kaut ko un justies pilnīgākam, uzrunā mūs bāriņtiesā. Mēs sapņojam un staigājam no viena sapņa uz otru. Nevieni no tiem nekad nav par lielu, nevieni sapņotājs - par mazu. Varbūt šis ir viens no Taviem sapņiem, un to iespējams īstenot?!

Aicinu izvērtēt savas ģimenes iespējas un, ja sajūti savas sirds aicinājumu, pieņem lēmumu kļūt par audžuģimeni! Es esmu pārliecināta, ka lēmumu nevar ietekmēt tas, par ko un cik kāds samaksās, kaut gan tas arī ir būtiski. Svarīgāk, lai Tev pietiktu mīlestības bērnam, kurš šajā pasaulē palicis viens, lai Tu būtu gatavs dalīties savā pieredzē, savās iespējās, savā sirds siltumā. Tas nav ne viegli, ne vienkārši, bet ļoti

nepieciešami. Tam jābūt sirdsdarbam. Tu to vari! Tu tāds esi! Es ļoti ceru ar Tevi tikties bāriņtiesā... Es Tevi ļoti gaidīšu!

*Renāte Kalniņa,
bāriņtiesas priekšsēdētāja*